

Conversa amb Teresa Sánchez i el Dr. Rafael Ruiz **L'Escola de Salut, l'instrument de la ciutadania** **per millorar coneixements, hàbits i comportaments**

A finals de gener d'aquest mateix any es donava el tret de sortida a una iniciativa que ha estat molt ben acollida pels professionals, els pacients, les famílies i les organitzacions d'afectats com la nostra associació, sorgida directament de l'administració catalana, com és l'Escola de Salut de Catalunya. El dia de la presentació es va posar de manifest l'interès que per tots els afectats de malalties minoritàries, d'una manera especial, té un projecte d'aquestes característiques que tracta de transmetre coneixements, i també habilitats, a l'abast de tothom amb l'objectiu de preservar i millorar la salut, amb un aval científic i una difusió el més àmplia possible, adreçada a pacients, però també a cuidadors, a famílies, a organitzacions d'afectats i al públic en general.

El propòsit, en última instància, és promoure l'autonomia en la gestió de la pròpia salut i potenciar canvis en els hàbits i comportaments per tal de mantenir un nivell estable de salut en la comunitat que permeti reduir la dependència farmacològica i els tractaments mèdics innecessaris.

La fase de creació de l'Escola de Salut ja es va iniciar al gener i ara volíem conèixer de primera mà les passes que s'estan donant per consolidar un instrument que sembla imprescindible en el món d'avui.

Per això, la nostra revista es va posar en contacte directe amb la Coordinadora del Programa, la Teresa Sánchez i el Dr. Rafael Ruiz, subdirector general de Coordinació del Departament de Salut, per tal que ens expliquessin el punt en què ens trobem i les immediates perspectives de l'Escola de Salut, en la línia de les expectatives creades per organitzacions com la nostra.

Volem expressar des d'aquí el nostre agraïment per la predisposició i per la claredat en les exposicions que tots dos directius

L'objectiu de l'Escola va dirigit a professionals, pacients, cuidadors, famílies, organitzacions d'afectats i públic en general, amb una visió àmplia del concepte salut



Teresa Sánchez i el Dr. Rafael Ruiz durant un moment de la conversa

de l'Escola de Salut ens van oferir fa uns dies.

El primer que ens van explicar era que l'Escola estava encara en fase de construcció, després d'haver-se posat en marxa amb els recursos imprescindibles, i ara ja s'havia constituït el comitè pedagògic amb el mateix objectiu de donar aquesta mirada de rigor del que s'està explicant sobre continguts i recursos, la validació per part de professionals de dins mateix del sistema, i l'actualització d'aquests continguts i recursos. De manera, que és tota la estructura sanitària, a través dels seus representants al comitè, la que ja es troba implicada en tots aquests propòsits. A partir del setembre, quan ja s'estableixi la fase de consolidació, serà el moment d'incorporar dins de l'estructura de l'Escola un parell de representants de les entitats de pacients dins d'aquest comitè d'experts i pedagògic. De moment, l'Escola ja està en marxa amb alguns projectes i propostes i ara és el moment de fer ajustaments i de les primeres valoracions. Així com també el moment de connectar amb la ciutadania a través de les seves organitzacions, col·legis professionals, associacions de veïns, etc. La idea és aprofitar els recursos existents i tot allò que ja s'està fent bé, per no començar de zero, i en canvi ubicar cada acció i cada organisme en les línies pròpies de l'Escola, per tal que tot el que ja s'està fent arribi arreu i sigui més útil.

La proposta de l'organisme té quatre línies bàsiques de treball: la informació, la difusió de coneixement, la participació i la transformació

Quan els vam preguntar en concret perquè ens ha de servir una Escola de Salut com la dissenyada, a gent que ja fa anys que treballa en el sector, com ara l'ACFQ, ens van respondre que el principal objectiu era donar eines a la ciutadania per poder prendre les millors decisions possibles per la seva salut i per la salut del seu entorn. El gran avantatge és que tot el que surt de l'Escola està avalat per experts i per tot el comitè pedagògic i, a partir d'aquí, del que es tracta és de donar informació (divulgar tot el que s'està fent en aquest àmbit), promoure accions formatives en funció de les necessitats prioritàries però amb un caràcter transversal (garantint per exemple, una comunicació més entenedora metge-pacient, o facilitant el coneixement dels recursos disponibles a la Sanitat pública), afavorir la participació per tal que la gent s'impliqui i, finalment, la transformació, per aconseguir una evolució en positiu de la idea de salut.

La reflexió establerta des del punt de vista dels usuaris de la sanitat indica, com vam manifestar als directius de l'Escola de Salut, que el que de veritat interessa al comú de la ciutadania és que es popularitzi el concepte ampli de salut i que es doni resposta a qüestions tals com no emmalaltir; quan s'emmalalteix, com afrontar la malaltia, mitigar-la o curar-la en els casos en que sigui possible i, quan no és possible encara, quines mesures fer servir per resoldre-la algún dia. I també, conèixer que cal fer per

no emmalaltir, és a dir, què fer per viure saludablement i per tant tenir accés fàcil als consells de salut, evitar la sobreexplotació als fàrmacs i tenir accés als símptomes previsibles per afrontar-los abans que la malaltia sorgeixi. I, en aquest sentit, una cosa important és tenir un bon servei comunitari de metges de capçalera, un bon suport a la recerca mèdica i científica per donar resposta a malalties minoritàries, agudes o greus i, en els casos en què la recerca ja avança i on cal suport pels assajos clínics, com és el nostre cas, facilitar les eines per fer-ho possible.

Tots aquests aspectes que vam posar sobre la taula amb els tècnics i directius de l'Escola de Salut, van tenir una acollida molt favorable perquè, és això justament el que l'Escola de Salut espera dels usuaris més pro-actius: suport a la reflexió per tal de buscar les eines més apropiades per donar resposta a tots aquests reptes.

La salut, també per l'Escola, és un tema més global que el de l'absència de malaltia, implica factors personals però especialment col·lectius i d'aquí que sigui imprescindible la col·laboració de tots, especialment dels malalts, de les famílies i de les associacions de pacients, perquè l'Escola de Salut serveixi per avançar. Un dels aspectes que es va posar més favorablement sobre la taula és el paper d'intermediació que ha de jugar l'Escola. Òbviament, no ho ha de fer tot, però sí que té un paper rellevant a l'hora de fer de transmissió, d'informació, de coneixements, d'aval científics, de clarificació sobre les causes d'alguns malestars que no són directament problemes de salut i que afecten una gran majoria de la població per les pressions socials que rebem cada dia i que, en moltes ocasions comporten sobremedicacions que no només milloren l'estat de salut de la persona afectada sinó que justament al contrari, la poden perjudicar.

L'Escola, com se'ns va indicar, està per tot això i especialment per ser útil. I, segurs com estem d'aquesta utilitat, és pel que volíem que els nostres associats tinguessin al respecte la màxima informació.

L'Escola compta amb associacions com la nostra, per tal d'aportar reflexions que millorin la salut comunitària i serveixin per avançar



Acte de presentació de l'Escola de Salut catalana amb el Conseller de Salut presidint-la